

Slovenščina na zaključnem izpitu je sestavljena iz pisnega in ustnega dela.

Pisni del je test iz slovnice, ki vključuje snov vseh treh letnikov izobraževanja programa trgovec.

Ustni del je sestavljen iz treh vprašanj in prav tako vključuje snov vseh treh letnikov:

1. vprašanje iz slovnice (glej nabor izpitnih vprašanj);
2. vprašanje iz književnosti (glej nabor izpitnih vprašanj) in
3. vprašanje iz domačega branja po lastni izbiri (obnova knjige/filma/TV-serije).

Oba dela, tako pisni kot ustni, sta vredna 50 % končne ocene.

Če je bil dijak v 3. letniku pri pouku slovenščine ob koncu pouka ocenjen z odlično oceno, mu na zaključnem izpitu ni treba opravljati izpita iz slovenščine!

POTEK IN VSEBINA ZAKLJUČNEGA IZPITA IZ SLOVENŠČINE

Če je bil dijak v 3. letniku pri pouku slovenščine ob koncu pouka ocenjen z odlično oceno, je na zaključnem izpitu oproščen opravljanja izpita iz slovenščine!

Najprej pišejo dijak **test iz slovnice** (90 min), ki obsega snov vseh treh letnikov.

V roku 2 – 5 dni pristopijo dijaki k **ustnemu delu**, ki je sestavljen iz treh vprašanj:

1. Vprašanje iz slovnice na podlagi pisnega testa.
2. Vprašanje iz književnosti (ki obsega snov vseh treh letnikov in ki ga dijak izbere iz nabora vprašanj). Ob vprašanju je vedno priložen obravnavani odlomek iz književnega besedila ali pesem.
3. Predstavitev domačega branja (za katerega so se odločili po dogovoru s profesorjem).

Kriterij na pisnem testu je 50 % za zadostno.

Vprašanja na ustnem delu: 1. in 2. vprašanje vsako po 20 %; 3. vprašanje je vredno 10 % ocene.

Vrednost pisnega dela = 50 %, vrednost ustnega dela = 50 %, tako da lahko dijak opravi zaključni izpit že z enim od obeh delov.

VPRAŠANJA NA ZAKLJUČNEM IZPITU IZ SLOVENŠČINE (3-LETNI PROGRAM TRGOVEC – PRODAJALEC)

A KNJIŽEVNOST

I. letnik

1. **LJUDSKO SLOVSTVO** (nastanek in značilnosti, način prenašanja, jezik in slog, izpovedno in pripovedno ljudsko slovstvo – primeri lirskih in epskih vrst, ljudska modrost)
2. **PETER KLEPEC** – ljudska pripovedka (obnova, oznaka književne osebe, čas in kraj dogajanja, značilnosti pripovedke in ljudskega slovstva)
3. **FRAN LEVSTIK: MARTIN KR PAN** (obnova, jezikovno in nejezikovno sporočanje glavne osebe, razložite idejo povesti, ujemanje z Levstikovim literarnim programom, značilnosti povesti)
4. **ZELENI JURIJ** – ljudska pesem (vsebinska obnova, ljudski običaj, obredna pesem, jezikovne značilnosti, ideja pesmi)
5. **JOSIP MURN – ALEKSANDROV: POMLADANSKA ROMANCA** (vsebinska obnova, zunanja oblika in slog, primerjava z ljudsko obredno pesmijo, ideja)
6. **JOSIP JURČIČ: SOSEDOV SIN** (kratka obnova, oznaka Štefana Brašnarja in Antona Smrekarja, čas in kraj dogajanja, ideja, romantične in realistične prvine, značilnosti povesti)
7. **IVAN TAVČAR: CVETJE V JESENI** (kratka obnova, oznaka Janeza Kozme in Mete Presečnik, čas in kraj dogajanja, zgradba, romantične in realistične prvine, prvoosebni pripovedovalec, značilnosti povesti)
8. **DRAGOTIN KETTE: NA TRGU** (vsebina po kiticah, značilnosti podoknice, motiv, slog, likovna upodobitev v pesmi)
9. **JANEZ MENART: NEŽNOST V MRAKU** (pesnikova izpoved, motiv, slog)

II. letnik

10. **OTON ŽUPANČIČ: Z VLAKOM** (tematika pesmi, vsebinska obnova pesmi, ideja, slog)
11. **MIŠKO KRANJEC: REŽONJA NA SVOJEM** (vsebinska obnova novele, oznaka glavne osebe, ideja, socialni realizem v noveli)
12. **IVAN MINATTI: NEKOGA MORAŠ IMETI RAD** (vsebinska obnova pesmi, ideja, slog)
13. **FRAN MILČINSKI JEŽEK: N. N. IN ČRNA PEGA ČEZ OČI** (vsebinska obnova pesmi, ideja, slog)
14. **SIMON JENKO: TILKA** (vsebinska obnova novele, posredna in neposredna oznaka Tilke, tragikomičnost v noveli)
15. **FRAN MILČINSKI: BUTALCI** (vsebinska obnova odlomka o butalskih gasilcih, posredna in neposredna oznaka Butalcev, značilnosti humoreske)
16. **HONORE de BALZAC: OČE GORIOT** (ključni roman, temi v romanu, oznaka glavnih oseb, ideja oz. zaključek romana)
17. **VALENTIN VODNIK: PESMA NA MOJE ROJAKE (DRAMILLO)** (budnica, vsebina posameznih kitic, razsvetljenska ideja, slog in ritem pesmi)

III. letnik

18. **REFORMACIJA NA SLOVENSKEM** (čas, odnos do sveta, predstavniki in njihova dela, pomen obdobja za razvoj slovenske književnosti)
19. **PRIMOŽ TRUBAR: PROTI ZIDAVI CERKVA** (značilnosti pridige, protestantske ideje v Trubarjevi pridigi, značilnosti Trubarjevega jezika in slog)
20. **RAZSVETLJENSTVO** (čas, odnos do sveta, predstavniki in njihova dela, pomen obdobja za razvoj slovenske književnosti)

21. **ANTON TOMAŽ LINHART: TA VESELI DAN** ali **MATICĚEK SE ŹENI** (dramska zgradba in vsebina, oznaka glavnih oseb, ideja, oziroma razsvetljenske misli, priredba, vrste komike)
22. **ROMANTIKA** (čas, odnos do sveta, predstavniki in njihova dela, pomen obdobja za razvoj slovenske knjiŹevnosti)
23. **FRANCE PREŠEREN: KRST PRI SAVICI** (zgradba pesnitve, vsebinska obnova Uvoda in Krsta, oznaka Črtomirja, značilnosti lirsko-epske pesnitve)
24. **REALIZEM** (čas, odnos do sveta, predstavniki in njihova dela, pomen obdobja za razvoj slovenske knjiŹevnosti)
25. **JANKO KERSNIK: V ZEMLJIŠKI KNJIGI** (zgradba, vsebinska obnova novele, ideja, značilnosti slike)
26. **SLOVENSKA MODERNA** (čas, odnos do sveta, predstavniki in njihova dela, pomen obdobja za razvoj slovenske knjiŹevnosti)
27. **IVAN CANKAR: KOSTANJ POSEBNE SORTE** (vsebinska obnova črtice, simboli, sporočilo, slog, značilnosti črtice)
28. **EKSPRESIONIZEM** (čas, odnos do sveta, predstavniki in njihova dela, pomen obdobja za razvoj slovenske knjiŹevnosti)
29. **SREČKO KOSOVEL: EKSTAZA SMRTI** (interpretacija vsebine pesmi, ideja, slog)
30. **SOCIALNI REALIZEM** (čas, odnos do sveta, predstavniki in njihova dela, pomen obdobja za razvoj slovenske knjiŹevnosti)
31. **LOVRO KUCHAR – PREŹIHOV VORANC: SAMORASTNIKI** (zgradba, vsebinska obnova novele, oznaka glavnih oseb, ideja)
32. **KNJIŹEVNOST NOB** (čas, odnos do sveta, predstavniki in njihova dela, pomen obdobja za razvoj slovenske knjiŹevnosti)
33. **KAREL DESTOVNIK – KAJUH: BOSA POJDIVA, DEKLE, OBSOREJ** (prepletanje dveh tematik, vsebinska interpretacija, ideja, slog)
34. **SLOVENSKA SODOBNA KNJIŹEVNOST** (čas, odnos do sveta, predstavniki in njihova dela, pomen obdobja za razvoj slovenske knjiŹevnosti)
35. **TONE PAVČEK: PESEM O ZVEZDAH** (interpretacija vsebina, ideja, slog)

Literatura: **JANA KVAS: MLADA OBZORJA 1, 2 in**
JANA KVAS: POPOTOVANJE BESED 3

B DOMAČE BRANJE

PROSTA IZBIRA, O KATERI SE POSVETUJETE S PROFESORICO SLOVENŠČINE.
Poleg knjige je lahko tudi obnova filma.

C SPOROČANJE, BESEDILNE VRSTE

1. Obveščevalno besedilo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
2. Opisovalno besedilo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
3. Pripovedovalno besedilo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
4. Razlagalno besedilo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
5. Utemeljevalno besedilo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
6. Funkcijskozvrstna besedila: praktičnosporazumevalna, uradovalna, strokovna, publicistična
7. Predstavitev kraja, predmeta, osebe (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
8. Neuradno pismo (samostojna tvorba in utemeljitev)
9. Voščilo (samostojna tvorba in utemeljitev)
10. Uradno pismo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
11. Reklama, oglas (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
12. Novica (vest) (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
13. Opravičilo (samostojna tvorba in utemeljitev)
14. Zahvala (samostojna tvorba in utemeljitev)
15. Prošnja (samostojna tvorba in utemeljitev)
16. Poročilo (samostojna tvorba in utemeljitev)
17. Opis delovnega postopka; kuharski recept, navodilo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
18. Uradni življenjepis (samostojna tvorba in utemeljitev)
19. Vabilo (samostojna tvorba in utemeljitev)
20. Pooblastilo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
21. Potrdilo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
22. Uradna ponudba (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
23. Pritožba (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
24. Zapisnik (prepoznavanje in utemeljitev – ob primeru)
25. Javno obvestilo (prepoznavanje in utemeljitev – ob primerih)

**Literatura: MATEJA GOMBOC: BESEDE 1, 2, 3 ali
MATEJA GOMBOC: MALA SLOVNICA SLOVENSKEGA JEZIKA**

Č JEZIK

1. Slovanski jeziki (delitev na zahodno-, vzhodno- in južnoslovanske)
2. Socialne zvrsti (ob primerih)
3. Glasovni sestav SKJ (samoglasniki, zvočniki, nezvočniki)
4. Glasnik (fonem) in njegov zapis s črko
5. Izgovor glasov L in V
6. Premena nezvočnikov po zvenečnosti (asimilacija glasov)
7. Besedoslovje, kaj je beseda, eno- in večpomenske besede
8. Pomenska razmerja med besedami (enakozvočnice, sopomenke, nad- in podpomenke, protipomenke, enakopisnice, blizuzvočnice)
9. Besedna družina
10. Sestava geselskega članka v SSKJ (ob primeru)
11. Slogovno zaznamovane besede (čustveno ali ekspresivno, časovno in zvrstno; ob primerih)
12. Stalne besedne zveze
13. Besedotvorje: besedotvorni načini: izpeljevanje, sestavljanje, zlaganje in sklapljanje (ob primerih)
14. Besedotvorje: vrste tvorjenih besed: izpeljanka, sestavljenka, zloženka in sklop
15. Prevzete besede (sposojenke, tujke, citatne besede)
16. Pravopis: pisanje skupaj in narazen (ob primerih)
17. Pravopis: raba ločil (končna in nekončna ločila, ob primerih)
18. Pravopis: raba velike in male začetnice (ob primerih)
19. Kaj je poved? Kaj je stavek?
20. Glavni stavčni členi (ob primerih)
21. Deli stavčnih členov (prilastek, povedkovo določilo; ob primerih)
22. Podčrtajte glavne stavčne člene in njihove dele v povedi (ob primerih)
23. Priredno zložena poved (prireddje); vrste priredij (ob primerih)
24. Podredno zložena poved (podredje); vrste odvisnikov (ob primerih)
25. Razširitev stavčnega člena v odvisni stavek
26. Besedne vrste: polno- in nepolnopomenske besedne vrste (ob primerih)
27. Samostalniška beseda (vrste samostalniške besede) in njene oblikoslovne kategorije (ob primerih)
28. Sklanjatveni vzorci vseh spolov in posebnosti (ob primerih)
29. Množinski in edninski samostalniki (ob primerih)
30. Pridevniška beseda (vrste pridevniške besede) in njene oblikoslovne kategorije (ob primerih)
31. Vrste pridevnikov (ob primerih)
32. Števniki (ob primerih)
33. Stopnjevanje pridevnika (ob primerih)
34. Zaimki (samostalniški in pridevniški – prepoznavanje ob primerih)
35. Glagol in njegove oblikoslovne kategorije (ob primerih)
36. Raba nedoločnika in namenilnika (ob primerih)
37. Prislovi, vrste prislov (ob primerih)
38. Vezni (ob primerih)
39. Predlog (ob primerih)
40. Vloga in pomen členka (ob primerih)
41. Medmet, vrste medmetov (ob primerih)

Literatura: MATEJA GOMBOC: BESEDE 1, 2, 3 ali
MATEJA GOMBOC: MALA SLOVNICA SLOVENSKEGA JEZIKA

Potreba, užitek in strast

Klara Stare

STROKOVNJAKI, KI SE UKVARJAJO S FENOMENOM NAKUPOVANJA, ZATRJUJEJO, DA JE NAKUPOVANJE POTREBA, UŽITEK IN STRAST. ČE BI KUPOVALI SAMO TO, KAR NUJNO POTREBUJEMO, BI VRATA ZAPRLO VELIKO TOVARN IN TRGOVIN. ČE NAKUPOVANJE NE BI BIL UŽITEK, NE BI POSTALO NAJBOLJ PRILJUBLJENA OBLIKA ZAPRAVLJANJA PROSTEGA ČASA. UŽITEK PA SE KAJ HITRO SPREVRŽE V STRAST.

O nakupu ne odločajo le visoke ali nizke cene in oglasi za nekaj milijonov evrov ... Na odločitev za nakup (na kupca) med drugim vpliva tudi ureditev prostora, na prvem mestu pa je vsekakor odnos oziroma komunikacija med kupcem in prodajalcem.

Nakupovanje je postalo znanost, z njim se ukvarjajo trgovci, proizvajalci, psihologi, sociologi in z vsem skupaj tesno povezana oglaševalska industrija.

Da kupec sploh vstopi v trgovino, sta potrebna dober marketing in promocija, od tu naprej pa je dogajanje odvisno od marsičesa drugega, ne samo od izdelka, ki je kupca pritegnil, da je vstopil v trgovski lokal. Čim več časa ostane kupec v trgovini, tem večja je verjetnost, da bo kaj kupil. Čas je odvisen od njegovega počutje, to pa je odvisno od opreme, temperature in predvsem od komunikacije med kupcem in prodajalcem.

Komunikacija v tem primeru ne pomeni tistih vljudnostnih fraz v slogu »vam lahko pomagam«. Komunikacija je tisti prijeten, nevezan in neobremenjujoč pogovor o čemerkoli. Velike moderne trgovine že šolajo svoje prodajalce, učijo jih čebljati s strankami, se jim neopazno približati in pokazati izdelke.

Obleka, ki visi na obešalniku, je sicer lahko lepa, zaživela pa bo šele, ko jo bo prodajalec na pravi način in s pravimi besedami predstavil kupcu. Minili so časi, ko so kupci vlačili domov polne vrečke hrane, ker je bil hladilnik prazen, ali pa kupili čevlje, ker se je pojavila luknja v podplatu. V današnji družbi preobilja imajo skoraj vsi skoraj vse, zato nakupovanje za mnoge ni toliko potreba, ampak predvsem užitek. Tega pa morajo zadovoljiti z doživetjem nakupovanja, ki poteši čustvene potrebe.

POMEMBNE SO MALENKOSTI

Paco Underhill trgovcem svetuje, kako pripraviti kupca do nakupa. Analiziral je več kot 900 različnih pogledov na nakupe, pregledal na tisoče trgovin in ugotovil, da potem, ko je trgovina zgrajena in opremljena, ko je na policah blago, postane celota nevidna zaradi posameznih stvari. Te odločajo o uspehu ali propadu trgovine.

POZORNO PREBERITE BESEDILO **POTREBA, UŽITEK IN STRAST** in REŠITE NALOGE.

1. Besedilo, ki ste ga prebrali, je /1

- a) zasebno b) znanstveno c) umetnostno č) publicistično

2. Kdo je sporočevalec in kdo prejemnik izhodiščnega besedila? Odgovorite v povedi. /1

3. Je besedilo zapisano objektivno ali subjektivno? _____ /2

Utemeljite svoj odgovor. _____

4. Iz naslova izpišite zvočnike (tudi ponovljene). _____ /1

5. Obkrožite črko pred trditvama, ki ustrežata besedilu. /2

- a) Nakupovanje je postala znanost, saj se z njim ukvarjajo tudi psihologi in sociologi.
- b) Komunikacija med prodajalcem in stranko mora biti prijetna, neobremenjujoča.
- c) Za nakup je najpomembnejši izdelek, ki je kupca pritegnil, da je vstopil v prodajalno.
- d) Obleka, ki visi na obešalniku, je živa, saj jo kupec takoj opazi.

6. Napišite izgovor podčrtane črke. /1

kdo [] podplat [] kupil []

7. Naslednjim prevzetim besedam dopišite slovenske sopomenke. /3

promocija _____

marketing _____

komunikacija _____

8. Zapišite predlog z ali s. /1

_____ kupcem, _____ tisoči, _____ vtisom, _____ nakupovanjem

9. Podčrtajte besedo, ki je napisana s pravilno začetnico. /3

- a) Slovenski/slovenski izdelki
- b) trgovska politika na slovenskem/Slovenskem
- c) slovinci/Slovinci na tujem trgu

10. Tvorite pet besed iz korena **-kup-**. (Pozor! Biti morajo iz skupnega tematskega polja.) /1

11. Iz spodnje povedi izpišite v razpredelnico zahtevane besedne vrste. (Pozor: ni nujno, da so v povedi zastopane vse besedne vrste, za isto besedno vrsto lahko nastopa več primerov besed.) /5

Velike moderne trgovine že šolajo svoje prodajalce, da bi se približali kupcu.

Besedna vrsta	primer iz povedi
Samostalniška beseda	
Pridevniška beseda	
Glagol	
Prislov	
Veznik	
Predlog	
Členek	
Medmet	

12. Določite pomenska razmerja med spodnjimi dvojicami besed (npr. sopomenke, enakozvočnice ipd.) /3

veliko - malo _____
obleka – jopica, suknjič, hlače _____
jezik – govorica _____

13. Poiščite oba števnik v zadnjem odstavku prebranega besedila (Potreba, užitek in strast), zapišite in določite, katere vrste sta. /2

14. Samostalnike postavite v ustrezen sklon in število, kot sta navedena v oklepaju. /1

trgovina (daj. dv.) _____ malenkost (rod. ed.) _____

15. Glagoloma dopišite vidski par (npr. skočim – skačem) /2

so se potrudili _____ bomo vstopili _____

16. Podčrtajte glavne stavčne člene (pov., os. ...) in njihove dele (prilastke). /3

V današnji družbi preobilja imajo vsi skoraj vse.

17. Določite vrsto odvisnikov v spodnjih povedih. (Obkrožite veznik.) /3

Trgovec ne more dovoliti, da zamudi priložnost. _____

Obleka, ki visi na obešalniku, je lepa. _____

Potem ko je trgovina opremljena, postane celota nevidna. _____

18. Določite vrsto priredij v spodnjih povedih. /3

Velike trgovine že šolajo svoje prodajalce, učijo jih čebljati. _____

Čim več časa ostane kupec v trgovini, tem večja je verjetnost nakupa. _____

Nakupovanje za mnoge ni toliko potreba, ampak je predvsem užitek. _____

19. Popravite šest pravopisnih napak v spodnjih povedih (mala – velika začetnica). /2

V Juniju bomo razpravljali o knjigi mateje novak: nakupovanje 21. stoletja.

Pisateljica prihaja iz združenih držav amerike.

20. Zamislite si, da ste predsednik tretjega letnika srednje trgovske šole Ljubljana. Napišite **uradno zahvalo** podjetju Mercator, ki nam je podarilo opremo za šolsko prodajalno. Vse potrebne podatke si izmislite sami.

/10

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Kriterij: 50 – 45 = odl (5), 44 – 39 = pd (4), 38 – 32 = db (3), 31 – 25 = zd (2)